

Lâm Đồng:

Tăng cường phát triển du lịch cộng đồng

TS. TRẦN DUY LIÊN
Trưởng Đại học Đà Lạt

Những năm gần đây, hoạt động du lịch ở Lâm Đồng đang có bước phát triển nhanh, tuy nhiên vẫn chưa xứng với tiềm năng sẵn có. Do vậy, để tăng cường thu hút du khách đến địa phương, cần đa dạng các loại hình du lịch, trong đó có phát triển du lịch cộng đồng.

TIỀM NĂNG PHÁT TRIỂN DU LỊCH CỘNG ĐỒNG

Du lịch cộng đồng (Community-based Tourism) là một loại hình du lịch phát triển trên cơ sở sự tự nguyện tham gia các hoạt động kinh doanh du lịch của một cộng đồng dân cư. Mục tiêu phát triển loại hình du lịch là nhằm giải quyết việc làm, tăng thu nhập cho người dân địa phương, đồng thời góp phần vào bền vững môi trường tự nhiên và các giá trị văn hóa bản địa.

Lâm Đồng là một trong 5 tỉnh ở khu vực Tây Nguyên có nhiều tiềm năng về phát triển du lịch cộng đồng vì mấy lý do sau:

Về tài nguyên du lịch tự nhiên. Lâm Đồng có vị trí vô cùng thuận lợi về sự kết nối các tour du lịch cộng đồng giữa các tỉnh Tây Nguyên với các tỉnh Đông Nam bộ và Duyên hải miền Trung. Với địa hình phần lớn là các cao nguyên (Lâm Viên, Di Linh và một phần Mơ Nông) và đất đỏ bazan màu mỡ, kết hợp với điều kiện khí hậu cận nhiệt đới núi cao quanh năm mát mẻ, là điều kiện thuận lợi để Tỉnh phát triển các vùng chuyên canh cây công nghiệp lâu năm (cà phê, chè, dâu tằm...), các vùng chuyên canh hoa ôn đới, các vườn cây ăn trái và phát triển rừng. Với tiềm năng này, có thể phát triển tour du lịch cộng đồng tham quan trải nghiệm các vườn rau, vườn hoa, vườn cây ăn trái, lưu trú dưới tán rừng...

Ngoài ra, trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng có nhiều sông, suối và các thác nước đẹp cũng là tài nguyên du lịch quan trọng để khai thác phục vụ du khách tham quan, trải nghiệm các loại hình du lịch gắn với cộng đồng dân cư, như: du lịch thể thao giải trí, du lịch mạo hiểm, du lịch khám phá và tìm hiểu về đồng quê...

Về tài nguyên du lịch nhân văn. Lâm Đồng là nơi sinh sống của nhiều dân tộc khác nhau. Ngoài người Kinh, ở Lâm Đồng còn có cộng đồng dân tộc thiểu số, như: người Chill, Lạch, Sre, Chu Ru, Mạ... và các cộng đồng dân tộc thiểu số ở phía Bắc di cư vào (người Mường, Thái...). Mỗi cộng đồng dân tộc thiểu số có những nét riêng về lối sống, kiến trúc nhà ở, phong tục, tập quán, lễ hội và các hoạt động sản xuất làng nghề truyền thống của mình. Điều này cũng cuốn hút du khách đến tìm hiểu, tham quan và trải nghiệm thực tế về cuộc sống, phong tục tập quán hàng ngày của dân cư địa phương.

MỘT SỐ MÔ HÌNH DU LỊCH CỘNG ĐỒNG

(1) *Các mô hình du lịch cộng đồng gắn với các hoạt động sản xuất nông nghiệp*, bao gồm các lĩnh vực: trồng trọt (cây lương thực, cây công nghiệp, cây hoa màu, cây rau đậu, trồng hoa...), chăn nuôi (gia súc và gia cầm) và nuôi trồng thủy sản. Ở Lâm Đồng, thế mạnh trong phát triển nông nghiệp là trồng cây công nghiệp lâu năm (cà phê, chè, dâu tằm – phân bố chủ yếu ở các huyện phía Nam: Đức Trọng, Lâm Hà, Di Linh, Bảo Lâm và thành phố Bảo Lộc), trồng rau và hoa (phân bố chủ yếu ở Đà Lạt và vùng phụ cận). Do vậy, đây là tiềm năng thế mạnh của Tỉnh trong việc phát triển các mô hình du lịch cộng đồng gắn với các vùng chuyên canh cây cà phê, cây chè, cây dâu tằm và các vùng trồng rau và hoa.

(2) *Các mô hình du lịch cộng đồng gắn với làng nghề truyền thống.* Lâm Đồng có nhiều làng nghề truyền

thống, trong đó tiêu biểu làng nghề dệt thổ cẩm B'Nơ C (xã Lát – Lạc Dương), làng nghề K'Long (xã Hiệp An – Đức Trọng), làng dân tộc “Buôn Go” (thị trấn Đồng Nai – Cát Tiên... các sản phẩm chủ yếu là vải thổ cẩm, các loại váy áo, túi xách, ví, khăn... Trong khu vực các làng nghề này, mô hình du lịch cộng đồng sẽ là người dân tạo ra các sản phẩm dịch vụ du lịch phục vụ du khách: lưu trú trong làng, tham quan và trải nghiệm (kéo sợi, dệt vải, may các sản phẩm...), mua sắm các sản phẩm thổ cẩm về dùng hay làm quà tặng.

(3) Các mô hình du lịch cộng đồng gắn với hoạt động thường ngày của các cộng đồng dân tộc thiểu số. Đây là mô hình tổ chức cho du khách đến tham quan và tìm hiểu về kiến trúc nhà ở, phong tục tập quán, đời sống hàng ngày của dân cư bản địa có kết hợp với dịch vụ lưu trú trong các nhà dân. Người dân tham gia qua hình thức hướng dẫn cho du khách tham quan và giới thiệu về lịch sử, phong tục tập quán, sử dụng các vật dụng truyền thống, các công cụ lao động và sản xuất, nấu các món ăn truyền thống, biểu diễn các làn điệu dân ca và nghệ thuật dân gian...

MỘT SỐ GIẢI PHÁP

Mặc dù có nhiều tiềm năng mang tính lợi thế về du lịch cộng đồng, song việc phát triển loại hình du lịch này mang tính đặc trưng riêng và có sức hút mạnh đối với du khách ở tỉnh Lâm Đồng còn chưa tương xứng với tiềm năng sẵn có. Do vậy, cần có hệ thống các giải pháp đẩy mạnh phát triển loại hình du lịch này. Đó là:

Một là, cần có cơ chế chính sách và sự phân chia trách nhiệm đồng bộ giữa người dân với chính quyền, các đơn vị kinh doanh du lịch, tổ chức đoàn thể, địa phương. Xây dựng quy chế phối-kết hợp giữa các bên tham gia phát triển du lịch cộng đồng, ban hành và thực hiện một số chính sách nhằm phát huy những lợi thế và hạn chế khó khăn để phát triển du lịch cộng đồng tại địa phương. Xây dựng quy chế phân phối lợi ích công khai, rõ ràng, minh bạch giữa các chủ thể tham gia phát triển du lịch cộng đồng.

Hai là, cần chú trọng xây dựng cơ sở vật chất, hạ tầng kỹ thuật (nhà khách, bãi đậu xe, các biển chỉ dẫn, trang thiết bị phục vụ khách du lịch, những dụng cụ cho các hoạt động cộng đồng, ca múa...). Tiến hành quy hoạch tuyến, điểm du lịch cộng đồng cụ thể, hỗ trợ cộng đồng trong việc điều phối khách, phân khu lưu trú, ăn uống, bán hàng, vui chơi giải trí...

Ba là, tranh thủ nguồn vốn từ các chương trình phát triển của Nhà nước cho nông thôn và miền núi, các nguồn

tài trợ của các tổ chức phi chính phủ trong việc hỗ trợ cộng đồng và huy động nguồn lực từ dân. Trong đó, đặc biệt là các nguồn vốn hỗ trợ về phát triển các khu vực sản xuất nông nghiệp, sản xuất làng nghề, vận chuyển và chế biến các sản phẩm nông sản, xây dựng nông thôn mới...

Bốn là, nâng cao ý thức người dân trong việc phát huy lợi thế văn hoá, cảnh quan tự nhiên để phát triển du lịch, hình thành nên các nhóm nòng cốt trong phát triển du lịch cộng đồng. Trong đó, quan trọng là mở các lớp ngắn hạn về đào tạo kỹ năng, như: giao tiếp, hướng dẫn và thuyết minh du lịch, ngoại ngữ, phục vụ du lịch khác (trong lĩnh vực lưu trú và ăn uống)... nhất là kỹ năng sản xuất các sản phẩm truyền thống (đối với thế hệ trẻ).

Năm là, cần tổ chức các chuyến khảo sát thực địa về tiềm năng và thực trạng phát triển du lịch cộng đồng ở các địa phương, cũng như khảo sát ý kiến của du khách và các nhà kinh doanh du lịch để nắm bắt được các nhu cầu thị hiếu của họ, từ đó phát triển thêm các sản phẩm dịch vụ mới.

Sáu là, thiết kế nội dung tuyên truyền và quảng bá bằng tờ rơi, cẩm nang và trên các website (của Tỉnh và của các công ty lữ hành) về thông tin các điểm du lịch, tuyến du lịch và các sản phẩm du lịch cộng đồng...

Bảy là, để hoạt động du lịch cộng đồng ở Lâm Đồng có hiệu quả, cần phải nghiên cứu và tiến hành các giải pháp liên kết hợp lý, bao gồm liên kết không gian (lãnh thổ) và liên kết ngành. Sự liên kết không gian cần tiến hành giữa các tuyến du lịch cộng đồng tại Lâm Đồng với các tuyến du lịch cộng đồng tại các tỉnh Tây Nguyên, với các tỉnh Đông Nam bộ và các tỉnh Duyên hải Nam Trung bộ. Liên kết ngành là sự kết hợp giữa việc kinh doanh các loại hình du lịch cộng đồng với việc kinh doanh các loại hình khác, cũng như sự liên kết giữa các cơ sở kinh doanh thuộc các lĩnh vực khác nhau (lưu trú, ăn uống, lữ hành, khu điểm, vui chơi, giải trí, mua sắm...). □

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Tỉnh ủy Lâm Đồng (2012). *Nghị quyết số 04 - NQ/TU về phát triển du lịch, dịch vụ giai đoạn 2011- 2015*
2. Viện Nghiên cứu và Phát triển Ngành nghề nông thôn Việt Nam (2012). *Tài liệu hướng dẫn phát triển du lịch cộng đồng*
3. Harold Goodwin & Rosa Santilli (2009). *Community-based Tourism: a success?*